

Författarens favoritprogram

av Börje Lindström

1985 kallades datorerna i dagligt tal för ordbehandlare. Det stora ordbehandlingsprogrammet var Word Perfect. Macintosh ansågs som en "leksak" eftersom vem som helst kunde använda den. Datorer skulle ha gul text på svart botten och kräva en ingenjörsexamen av användaren.

Den poet som skrev 1985 skrev sina dikter på en "ordbehandlare" fick dåliga recensioner. Dikterna, skrev kritikerna, hade blivit kalla och teknokratiska - orsaken var att de skrevs på dator. I detta bistra 80-tal ombads Börje Lindström, som skrev sina dikter på dator, att i Mikrodatorn fritt önska sig hur ett idealiskt ordbehandlingsprogram skulle se ut.

I dag är allt utom den artificiella intelligensen självklarheter; CD-läsare, avancerad ordbehandling och Internet. Då - 1985 - betraktades artikeln med ett överseende småleende av Word Perfect-användaren.

Författarens favoritprogram

av Börje Lindström

ur tidskriften Mikrodatorn, nr 10/1985

Hur bör ett ordbehandlingsprogram för författare se ut?

Det är lätt att svara på:

När jag startar min Macintosh ska det genast visas en bild av en gravt försupen dandy vilken, efter en hel natts festande, raglar genom en Dickensgränd mot sitt på exekutiv auktion nyss försålda hem. Under bilden står det i 14 punkters Baskerville: "Man måste arbeta om inte av lust så åtminstone av förtvivlan, ty det har visat sig vara tråkigare att ha roligt än att arbeta."

Efter Charles Baudelaires svårköpta visdomsord bör programmet, försett som det är med lite artificiell intelligens, skriva:

Välkommen tillbaka Börje!

På detta kan jag till exempel svara:

Det är lätt för dig att säga.

Nu följer ett kort peptalk där programmet citerar utdrag ur några bra recensioner, samt visar en panoramabild över Svenska Akademiens nobelprissammanträde.

När jag styrkts av programmets psykologidel kan jag välja vad för slags litteratur jag vill syssla med under dagen. På skärmen finns

mallar för artiklar, filmmanus, teaterpjäser, romaner, dikter m.m. Om jag t.ex. väljer artikelmallen behöver jag, efter att ha skrivit artikelns första stycke, vars första rad alltid börjar längst ut till vänster, inte tala om för programmet att nästa stycke ska börja med ett högerindrag.

Och väljer jag filmmanusmallen kan jag skriva i två spalter; en för bildanvisningar och en för repliker. Anledningen till att inget av dagens ordbehandlingsprogram klarar två spalter beror måhända på att företagen skulle gå i konkurs om sekreterarna blev cineastiskt intresserade.

1985 scannade man in sitt fotografi i datorn genom att fästa ett "magiskt öga" på den s.k. traktorskrivaren. Resultatet blev detta.

Snart är du datamogen

Låt oss säga att jag väljer teaterpjäsmallen. En pjäs består av rollnamn, repliker samt scenanvisningar. När jag sagt dataförsäljare att inget ordbehandlingsprogram duger att skriva en pjäs på har de liknat mentalvårdare som försöker tala en hospitalpatient tillrätta. Snart, har de sagt, snart är du datamogen. Då förstår du hur underbar datorn är och då klarar du dig med det som finns.

Men i ett pjäsmanus, vilket kan ändras tio gånger om dagen, duger det inte med ett versalt Henrik Ibsen nederst på en sida och ett "Nora! Nora! Jeg har svert ont i drejeplutten!" överst på den nästa. Repliken och rollnamnet måste följas åt som siamesiska tvillingar. Datorn ska vara författarens sekreterare, inte tvärtom.

Mitt ideala program låter mig dock vara författare, och när jag nu grips av den obehagliga känslan att Henrik Ibsen i vissa repliker talar som Henrik Ibsen och i andra låter som pjäsens betjänt, kan jag med en knapptryckning be programmet samla ihop alla Henrik Ibsens repliker och skriva ut dem på papper medan jag fortsätter skriva Noras nästa replik.

När jag rättat språket i Ibsenreplikerna ringer Nationalteatret i Oslo och frågar om jag vill ha honoraret för min pjäs i pengar eller i natura. Jag trollar fram programmets Miniplan och får min ekonomiska situation uträknad. Ta det i natura, råder mig programmet. Naturen består av ett halvårs vistelse på Voksenåsens Kurshotell.

Jag tar pengarna, säger jag och stoppar sedan in en gammal Beatles LP i datorn. LP:n finns digitalt inspelad på en diskett jag kan köra samtidigt som jag nu med mitt svenska korrekturläsningsprogram kollar stavningen av min pjäs. Korrekturprogrammet omfattar 28000 ord och kan enkelt kompletteras med nya.

Författarnas databas

Jag fortsätter skriva och tittar då och då upp i skärmens vänstra hörn där en rektangulär tavla, inte olik den som finns hos ett flipperspel, visar hur många nedslag, eller ord, jag åstadkommit under dagen. Men snart förlorar jag kontrollen över pjäsens dramaturgi och hamnar i ett

plötsligt bakvatten. Jag låter då programmets kommunikationsdel raskt sätta mig i förbindelse med Författarnas Databas, en databas som utslutande består av färskt skvaller. Efter att elektroniskt ha bläddrat i dessa uppiggande pikantier återvänder jag till min pjäs och tar fram det inbyggda idéprogrammet med vars hjälp jag kan reda ut dramats struktur.

Så arbetar jag vidare på min skildring av Henrik Ibsens liv och skriver vilt tills den lilla tavlan uppe i det vänstra hörnet rasslar till som när man i arkadspelet Mac Vegas får jackpot.

En oskyldig öl

Rasslet betyder att jag skrivit dagens pensum. Och när ljuden avtar susar en skylt upp på skärmen. Skylten har en bild av en välklädd gentleman som om kvällen lämnar sitt luxulösa hus för att ta en oskyldig öl på någon anspråkslös lokal.

Under denna skylt står i 24 punkters Chicago:

Nu går du inte till Operabaren, utan hämtar tvätten i tvättstugan.

Detta meddelande kommer från min hustru och det är programmets enda men definitiva bug.

Artikeln är hämtad från borjelindstrom.se